

Interview: Jørgen Harbo

*Interview med Jørgen Harbo
i dennes hjem mellem Gassum
og Mariager.*

*Jørgen er søn af Johannes Harbo,
der var skolebestyrer hele 37 år:
Fra 1940-1977*

JH: Far køber skolen i 1940 af Christensen-Dahlsgaard, da var jeg en lille dreng. Jeg legede jo i skolegården og havde daglig omgang med eleverne og lærerne. De behandlede mig ikke på nogen måde specielt. Jeg husker, at det var sjovere at lege med pigerne, for drengene kunne godt blive en smule utålmodige. Lærerne, hvoraf nogle senere blev mine kolleger, behandlede mig som sagt ikke

specielt. Var der overhovedet situationer, hvor jeg var en anelse anderledes, var det til vinterfesterne, hvor jeg af og til overhørte, at forældre kunne hviske til hinanden: "Det er Harbo's søn". Det kunne være lidt træls, for så følte man, at man skulle opføre sig lidt specielt. Lærerne var dygtige til at holde "skidt for sig og snot for sig". Der var 120 elever, da far overtog skolen, og en lille sort kasse med kartotekskort udgjorde elevkartoteket.

LB: Hvad var klientellet – var det landbobørn – eller var det de bedre folks børn?

JH: Far var jo fra landet, og han kendte det miljø. Han kom fra Asferg / Kåtrup og var stolt af det. Han vidste, hvordan folk havde det, og han var god til at holde forbindelsen til omeg-

...Jørgen Harbo

nen ved lige. Da han fik bil, brugte han meget tid på at køre rundt i omegnen, og det gav ham et navn. Skolen har jo aldrig i hans tid heddet andet end Randers Realskole, men det er ikke helt forkert at sige, at i mange forældres hoved stod der Harbo's skole. Sådan var det.

LB: Det var han vel stolt af?

JH: Det var ikke et mål for ham, men jeg husker ikke, at han havde noget imod, at folk kaldte skolen for Harbo's skole. Men tilbage til klientellet. Skolen har aldrig haft en speciel social "slagside" – altså i form af at være en "fin" skole. Det stod typisk: Lars Pedersen, arbejdsmand, Bjerregrav og lignende på kartotekskortene i den lille sorte kasse, altså det, som vi måske ville kalde "ydmygestillinger", men dem var der også mange af den gang. Jo, der var også proprietæren, gårdejeren eller for den sags skyld godsejeren. Men selvfølgelig er det nemt at få prædikateret "de bedre folks børns skole" på sig, men det havde altså ikke noget på sig – overhovedet.

LB: Hvornår blev du ansat på Randers Realskole, og lå det altid i kortene, at det skulle være din fars skole, du skulle tilbage til?

JH: Jeg blev ansat i den 16. juni 1960 og gift den 19. juni 1960. Lad mig fortælle dig en hemmelighed. Jeg tror, jeg kan sige, at jeg holdt mere af skolen, før jeg blev ansat – eller de

første år, end jeg gjorde de sidste år. Vi var vel omkring 400 elever, da jeg blev ansat. Men som årene gik, blev skolen jo voldsom stor, og det synes jeg måske blev lidt af en udfordring. Omkring lærerne vil jeg gerne sige, at jeg har aldrig mødt lærere på Randers Realskole, som jeg ikke kunne holde ud at arbejde sammen med. Tvært i mod har den givet mig, nej os flere venner.

Her bryder Jørgens hustru Bente ind: Lærerrådsmøder, her kunne du jo fortælle, at de blev afholdt i "farmors" spisestue.

JH: Ja, det er rigtigt, at mor havde bagt kage til kaffen hver gang. Det var egentlig et stort job at være gift med min far, når jeg tænker over det.

JH: Da jeg var færdig som student, vidste jeg som så mange andre ikke, hvad jeg skulle lave. Jeg fik så lov til at være vikar på skolen. Det gav mig lyst og interesse for lærerfaget, og jeg blev optaget på Århus Seminarium (56/57), og jeg husker desværre, at der var lærere på det seminarium, som aldrig burde have været lærere. Jamen jeg husker vel egentlig ikke, at der på noget tidspunkt var tale om at undervise andre steder end på fars skole. Ud over at være vikar så førte jeg regnskabet for min far, den gang var der jo ikke noget, der hed skolesekretærer. Jeg tror som sagt, far forventede, at jeg skulle hjem og under-

Skolen har jo aldrig i hans tid heddet andet end Randers Realskole, men det er ikke helt forkert at sige, at i mange forældres hoved stod der Harbo's skole...

*Johannes Harbo
Skolebestyrer 1940-1977*

vide. 2 klasser fik jeg det første år. 22 år gammel var jeg. Drengene i klassen var 17 år, og de var "grove" store, og det var jeg jo ikke. Jeg havde dem til geografi og biologi. Jeg tror, jeg kan sige, at det, jeg havde det bedst med, var at undervise de svage elever til matematik, der havde jeg mig niche. Jeg tror, at min sproglige og medmenneskelige tilgang passede godt til de der lidt "svage/skæve" eksistenser. Sådan havde min far det i virkeligheden også. Man var nødt til at gå ned på elevernes niveau og tale lidt "sjov" med dem.

LB: Din far kunne godt have ry for at være en lidt kontant, lidt brysk eller autoritær leder. Hvad tænker du om det?

JH: Vi kan godt i familien være lidt ironiske. Men der var ikke nogen, der skulle kritisere de lærere, som far havde ansat, for så ville han føle, at det var ham, der blev kritiseret. Han holdt umådelig meget af sine lærere. Og det er min oplevelse, at han var afholdt ikke kun af elever og forældre, men også af sine lærerne.

Jeg tror bestemt, det er rigtigt, at han af nogle er opfattet som en kontant person. Det var nok hans facon, og jo han har nok også haft sider, som han gerne ville have været foruden. Men en lille hemmelighed mere, som godt kan tåle at blive trykt, kan du godt få. Den sidste gang jeg så ham i live lå han på Centralsygehuset på enestue. Da sagde han: "Ved du hvad Jørgen, det værste ved at ligge her er, at man skal ligge og tænke på, at alle dem, som man måske har fornærmet eller gjort kede af det, og som man ikke ved, og at det kan man ikke gøre noget ved, det er ikke næsten ikke til at holde ud at tænke på". Det er alligevel tænkevækkende, at det er sådanne tanker, der rører sig ved en mand, som godt ved, at tiden er ved at være inde.

LB: Er det helt forkert, hvis jeg siger, at din far i virkeligheden var et visionært skolemenneske?

...Jørgen Harbo

Randers Realskole på Lille Torv, hvor skolen holdt til i perioden 1874-1962

JH: Min far gjorde meget ud af at pleje forældre, elever og skolekontakter i omegnen af Randers. Nej, det er ikke urimeligt at kalde ham visionær. Der er lidt andelsbevægelse over skoletanken. Han sagde jo netop, "hvis I kommer med eleverne, så skal jeg nok lave skole for dem". Det var, som jeg husker det, aldrig set tidligere. På det tidspunkt vokser skolen markant.

LB: Har du en sidste sådan afrundende bemærkning om et langt skoleliv med et forpligtende efternavn?

JH: Jeg tænker tit på, at jeg er glad for, at jeg ikke skal undervise i dag,

for jeg er jo nok mere til "the old fashion way", men det har været et godt skoleliv og jo, jeg bærer da mit efternavn med en betydelig grad af stolthed, for jeg vælger at tro på det, når folk, der kendte min far siger, at han ikke blot var en visionær og markant skolemand af sin tid, han var også et stort og ordentlig menneske, så bliver jeg glad, stolt og en smule rørt, og det må man gerne, når man har min alder.

Jørgen Harbo lod sig pensionere fra lærergeneringen i 1998.